

Prolog

Am părăsit Berlinul în dimineața de după înmormântarea mamei. Cu câteva ore înainte ca ea să moară, fratele meu și cu mine am fost luați din pat și ni s-a spus să ne luăm un ultim rămas-bun. Amintirea acelei nopți este încă vie, chiar și prin negura tuturor acelor ani.

Când am pășit în cameră, un fascicul de lumină caldă se revărsă înăuntru, luminându-i fața. Nu părea reală, deja semăna mai mult cu un înger decât cu mama noastră. După un moment ne-a șoptit, încet, cu o voce sfârșită: *Kommt.* „Veniți... nu vă temeți.“ Era tânără, mult prea tânără pentru a muri, dar până și eu puteam vedea că doar o fărâamă prețioasă de viață mai rămăsese în trupul acela firav ce alunecase spre lumea umbrelor.

Nimic nu se schimbase. Pe măsuța de toaletă erau așezate ordonat rujuri și pudre; cutia muzicală se afla încă pe polița de deasupra căminului, dansatorii săi de vals înghețați într-un pas silențios. Lângă pat trona o fotografie formală de nuntă într-o ramă de argint, iar pe perete, o poză încețoșată a unui om zâmbitor, îmbrăcat în uniformă – panglica neagră și medalia de onoare decorau imaginea unui soț și tată care, ca mulți alții, nu s-a mai întors din „războiul pentru curmarea tuturor războaielor“. Toate erau la locul lor, și totuși camera părea într-un fel schimbată. Mirosul de medicamente dispăruse; moartea plutea în aer.

L-am luat pe Josef de mână și l-am condus până la marginea patului mamei. El avea pe atunci numai opt ani, cu cinci mai puțin decât mine, și probabil nu înțelegea foarte bine ce se întâmpla. Nimeni nu ne explicase, nu în atâtea cuvinte.

Ea a stat întinsă, complet nemișcată, pentru un timp ce mi-a părut o eternitate, și mi-a trecut prin cap gândul că ar fi putut să fi murit în răstimpul în care am traversat noi camera. În cele din urmă pleoapele i s-au ridicat și și-a îndreptat privirea asupra noastră. Ne-a studiat fețele multă vreme, de parcă ar fi vrut să le memoreze. Sau poate că își aduna forțele, hotărâtă să folosească acele ultime suflări pentru a articula cuvintele pe care voia să le lase în urma ei.

– Dați-mi mânuțele, ne-a șoptit.

I-am simțit slăbiciunea în momentul în care a încercat să ne strângă mâinile într-ale ei.

– Vedeți...

Încercă să zâmbească.

– O familie... înțelegeți?

Eu am aprobat din cap, deși nu eram sigur că înțelegeam.

– Spune-o, a insistat ea.

– O familie, am răspuns eu ascultător.

Și-a tras ușor mâna la o parte, lăsând mâna lui Josef într-a mea.

– Și acum, spuse cu un oftat, tot o familie... întotdeauna o familie.

Simțeam că ar fi vrut să ne spună mai multe, dar nu și-a putut aduna forțele. Și eu aș fi vrut să spun ceva, dar cuvintele nu ieșeau. Nu din cauză că aș fi fost prea emoționat. De fapt, îmi amintesc că mă întrebam de ce nu sunt mai tulburat. Îmi iubeam mult mama și știam că ea ne iubea mai mult decât orice, dar dintr-un motiv sau altul mă simțeam distant, ca și cum aș fi urmărit scena de undeva departe, ca acum.

Nu a fost multă lume la înmormântarea ei. Trei, poate patru bărbați, îmbrăcați în costume închise și cu pantofii lustruiți,

stăteau în spatele nostru, cu capul plecat și pălăria în mână. Nu-i cunoșteam pe nici unul dintre ei. Josef și cu mine stăteam în fața mormântului descoperit cu Mătușica între noi. Femeia care venea o dată pe săptămână la curățenie – nu-mi amintesc numele ei – era singura care plângea în surdină cât timp preotul și-a spus rugăciunile și a remarcat că deși era trist că mama își lăsase fiii orfani, Dumnezeu știa mai bine și probabil avea mai mare nevoie de ea în Rai decât aveam noi pe pământ. Nu mă mai gândisem niciodată la mine ca fiind orfan până atunci.

Cred ca Josef și cu mine am pus fiecare câte o floare pe sicriul ei în timp ce era coborât în groapă, dar nu mai sunt sigur. Îmi amintesc că noi am rămas mult după ce toți ceilalți plecaseră, vrând să ne asigurăm că piatra funerară va fi bine aranjată. Era gravată simplu:

Gertrud Teller

1895–1927

În prima noapte în care s-a odihnit în mormântul ei, eu am stat întins pe pat, gândindu-mă la o zi geroasă de decembrie, cu puțin timp înainte de a se naște fratele meu, când am fost cu mama la un magazin de jucării din centrul Berlinului. Eu eram complet fermecat de o colecție de soldăței de lemn expuși în vitrină, două armate combatante – cu tot cu baterii de artilerie și cavalerie – aliniate una în fața alteia în rânduri ordonate roșii și albastre. Ea a încercat să-mi atragă atenția la tot felul de alte jucării și jocuri – titirezi, marionete, un camion de pompieri de un roșu aprins – orice altceva decât soldații aceia. Dar eu nu vedeam nimic altceva. Două săptămâni mai târziu, în Ajunul Crăciunului din 1918, am găsit sub brad o cutie mică cu numele meu pe ea. Înăuntru erau doi soldăței, unul roșu și unul albastru.

Două batalioane întregi erau acum aliniate unul în fața celuilalt pe podeaua mansardei pe care o împărțeam cu Josef. Am studiat până spre orele dimineții formațiile de luptă atent

aranjate înainte de a aluneca într-un somn neliniștit, în care i-am însoțit pe soldății pictați în luptă și în care am simțit frica agonizantă de a fi copleșit de forțele inamice. Când m-am trezit, ceva se schimbase. Soldații nu mai prindeau viață în imaginația mea.

Bătăliile unui băiețel sunt purtate pe câmpul imaginației sale. Nu există o cauză, o doctrină, nu e nimic de câștigat, este pur și simplu Albastru contra Roșu. Nu e, cred, atât de diferit de viața reală, doar că în viață culorile pot deveni neclare, fiind greu de precizat cine cărei tabere îi aparține. Trebuie să fi simțit că mă așteptau alte bătălii, bătălii mai mari desfășurate pe câmpuri mai întinse. Sau poate că este un câmp mai restrâns. În orice caz, am știut că este timpul să las jucăriile deoparte. Am găsit o cutie veche de tablă și am început să-mi demontez fanteziile copilăriei.

Josef se trezi și se uită respectuos din patul său cum puneam fiecare soldățel în parte în cutie. Nu s-a simțit liber să vorbească până ce nu am închis capacul cutiei.

– Unde vom locui acum? se întrebă el.

– Tu vei sta cu Mătușica, am răspuns fără să-mi ridic privirea.

– Dar tu unde vei fi? mă întrebă cu îngrijorare.

– În America, i-am răspuns, plec astăzi. Din câte îmi amintesc, era prima oară când îmi trecea asta prin cap, dar părea un plan la fel de bun ca oricare altul, așa că m-am ținut de el.

– Merg și eu cu tine, se decise rapid Josef.

– Nu, am spus simplu. Ești prea mic.

– Și tu ești! se încruntă el.

– Mă voi întoarce după tine când vei fi mai mare, am spus eu, gândindu-mă că s-ar putea chiar să mă întorc după el după ce mă voi fi instalat.

– A spus Mătușica că ai voie? a întrebat, știind foarte bine că o asemenea idee nu avea cum să fi fost autorizată.

– Nu poți spune nimănui, Josef. E secret.

– Mama spune să nu ținem secrete.

– Depinde de secret, i-am explicat eu. Unele secrete sunt ca promisiunile. Dacă dezvălui secretul, încalci promisiunea. Atunci vei deveni un trădător, iar un trădător nu se deosebește prin nimic de un laș.

Dar îl cunoșteam pe fratele meu suficient de bine ca să știu că această lecție de etică nu va fi suficientă pentru a-și ține gura. I-am întins cutia cu soldăței.

– Ai vrea să fie ai tăi? l-am întrebat ademenitor.

– Până te întorci? se aventură el, părând foarte sceptic.

– Pentru cât timp ai să păstrezi secretul nostru, i-am răspuns. A analizat ideea un moment, apoi a zâmbit conspirativ și și-a luat în posesie cutia cu soldăței. Presupun că în viața oricui există un moment în care află valoarea unui secret. Acela a fost momentul lui Josef.

Așa s-a întâmplat că într-o dimineață însoțită de la sfârșitul lui septembrie 1927, la promițătoarea vârstă de trei-sprezece ani, mi-am împachetat o geantă cu lucruri și am pornit în aventura mea cu lumea întregă. Poate chiar credeam că într-o bună zi mă voi întoarce după fratele meu mai mic, împlinind astfel ultima dorință a mamei de a rămâne o familie. Dar viața nu a decurs așa.

1

În 1963, lumea era împărțită în două tabere, iar Berlinul se afla în prima linie. Era numit „Războiul Rece“, dar o singură scânteie în acel oraș divizat și nu ar mai fi rămas rece pentru mult timp – toată blestemata de planetă ar fi izbucnit în flăcări. Bineînțeles, contribuise și eu mai mult decât suficient la nonsensul ăsta, lucrând pe contract pentru Companie în decursul fabuloșilor ani cincizeci, dar după Cuba strălucirea se duse și m-am retras din nebunia aceasta.

Am găsit ca loc prielnic pentru retragerea mea, un mic bungalow lângă plaja Pompano din Florida, la circa șaiszeci de kilometri mai la nord de Miami. La momentul respectiv nu erau decât câteva baruri și un magazin pe o fâșie de nisip de după autostradă, dar asta îmi convenea de minune. Ideea era să mă îmbogățesc ca autor al unor bestselleruri de spionaj și să-mi găsesc mai apoi o locuință mai plăcută. Aveam o mașină de scris și o grămadă de material, dar nu puteam pune nimic cap la cap nici în mintea mea, darămite pe hârtie. Așa că îmi petreceam mult timp la pescuit.

Nu era prima oară când Sam Clay suna în mijlocul nopții, dar nu o mai făcuse de mult timp. Sam era DAP (director adjunct de Planuri, răspunzător cu operațiunile secrete) și cea mai apropiată variantă de un prieten adevărat pe care îl aveam, deși nu-l văzusem decât o dată de când mă retrăsesem. Nu părăsisem agenția în cei mai buni termeni, nu că Sam mi-ar fi reproșat asta, dar când ai ieșit, trebuie să fi ieșit de-a binelea. Cum îți așterni așa dormi, și nu mă deranja. Asta dacă nu ar fi fost gândacii.

În orice caz, am fost surprins să-i aud vocea lui Sam. Nu a pierdut timpul întrebând cum mergea pescuitul, a trecut direct la subiect, care era un bilet de avion ce mă aștepta la terminalul TWA din Miami pentru zborul de dimineață către New York și cu legătură spre Frankfurt și Berlin. Urma să mă aștepte o mașină la aeroport și să ne întâlnim peste câteva zile. Asta era tot. Nici o conversație de politețe, nici o explicație. Nu că m-aș fi așteptat la o lămurire dată prin telefon.

Am închis, m-am așezat pe marginea patului, și mi-am dorit să fi avut un Marlboro. Pe fereastră intra briza dinspre ocean și m-am ridicat să stau în fața plasei pentru a o lăsa să-mi alunece peste pieptul gol. Era destul de întuneric afară, și se auzea doar zgomotul valurilor, izbindu-se de plajă. De ce fusesem de acord cu ce mi-a spus Sam? Nu mă descurcam prea bine ca scriitor – sau ca pescar – dar nu aveam nici o dorință de a intra din nou în joc. Avusesem parte de destulă subversiune și trădare să-mi ajungă o viață întreagă, și în mod sigur nu țineam să vizitez orașul copilăriei mele. Amintirile din copilărie care mi se învăteau în cap ar fi putut la fel de bine să fie ale altcuiva, așa de detașat mă simțeam de ele. Oricum, nu mai rămăsese nimic de revizitat din Berlin. Locurile pe care le știam odată fuseseră reduse la grămezi de moloz și reconstruite sub altă formă de care nicidecum nu îmi păsa. Nu era vorba nici de faptul că aș fi vrut să-mi evit trecutul. Pur și simplu nu-mi păsa.

Cred că răspunsul cel mai simplu era că obosisem să rătăcesc ziua prin pustietăți și să mă uit noaptea spre coli albe de hârtie. O schimbare de peisaj nu mi-ar fi stricat. Și îi eram dator lui Sam. Oricum, indiferent de motiv, mi-am făcut bagajul și treizeci și șase de ore mai târziu eram din nou în afacerea de urmărire a umbrelor.

Ar fi fost o operațiune de rutină dacă nu ar fi existat și o solicitare neobișnuită, sosită prin intermediul unei scrisori trimise de un oficial est-german neidentificat și aruncată în

mașina unui angajat al Departamentului de Stat, cred că a unui secretar. Oficialul anonim susținea că deține informații importante pe care ar fi dispus să le împărtășească, în „circumstanțele potrivite”. Acest tip de scrisori era destul de frecvent în Berlin, iar „circumstanțele potrivite” însemnau cel mai adesea prețul potrivit, care era invariabil plătit, chiar dacă, în majoritatea cazurilor, informațiile erau neinteresante. Dar autorul acestei ispite anume nu era interesat de bani și nici măcar de un bilet doar dus către Vest. Avea o singură solicitare: eu. Eu eram singura persoană cu care accepta să vorbească.

Și nimeni, mai ales eu, nu avea nici cea mai vagă idee de ce. Ar fi o subestimare crasă a situației dacă aș afirma că cei din Berlin erau nemulțumiți de această revendicare. Șeful de post de la acea vreme era un mucalit pe nume James Powell. La patruzeci de ani, înalt, slab, genul ce poartă costume făcute pe comandă, cu capul prea mare, era un om de Yale care se credea uns cu toate alifiile. Eu îl consideram un nenorocit arrogant, dar asta nu conta. În contrainformații întâlnești o grămadă de nenorociți aroganți. Unii dintre ei chiar mi-au fost simpatici. Dar nu era și cazul lui Powell. Nici el nu mă simpatiza prea tare, ceea ce era de înțeles pentru un om în poziția sa. Nici unui șef de post nu i-ar fi plăcut să-i fie adus cineva din afară pentru a se ocupa de o astfel de scrisoare, deja obișnuită, dar să apar eu, întors din retragere (ei îl numeau exil) era mult mai iritant. Trebuie să fi făcut presiuni mari la Washington pentru a nu mă implica pe mine, și să fi fost respins. Toată lumea știa că părăsisem agenția, și cu toții credeau că știu din ce motiv o făcusem, nu că mi-ar fi păsat ce credeau ei. Mă întorsesem pentru un angajament limitat și nu voiam să intru din nou în vechile mizerii.

Totuși, eram curios cu privire la omul meu misterios. De ce naiba m-ar nominaliza pe mine pentru contact un oficial est-german? Ieșisem din joc de doi ani și, oricum, nu lucrasem niciodată în Europa. Chestiunea trebuie să fi intrigat și Washingtonul. Oricine ar fi fost tipul ăsta, avea acces la

dosarele mele, și găsise ceva în ele care-i atrăsese atenția. S-au gândit probabil că este un jucător serios, și nu se întâmpla des ca aceștia să ofere ceva de bunăvoie. De obicei, trebuiau mituiți, șantajați sau drogați ca să fie convinși să-și trădeze țara, ceea ce presupunea mult timp și multe strategii și, în cele mai multe din cazuri, tot nu reușeau să afli nimic. Acesta era un potențial cadou, unul care ar fi venit la momentul oportun. De aceea și telefonul din mijlocul nopții de la Sam și iritatul șef de post din Berlin.

Toată lumea era cu nervii întinși la maximum. Cu excepția mea, bineînțeles. Nu mizasem nimic la mâna asta. Sau cel puțin așa credeam.

Instrucțiunile sunau cam așa: trebuia să fiu în gara Charlottenburg S-Bahn din partea de est, sâmbătă seară la ora 20, pe data de 22 iunie. Fiind o gară suburbană, folosită cel mai adesea de navetiști, va fi destul de pustie la ora aceea. Am fost instruit să stau pe cea mai din față bancă de pe platformă, citind un exemplar din *Herald Tribune*. Dacă voi fi singur, mă va contacta un tip în baston. Scrisoarea specificase cât se poate de clar că trebuia să fiu singur, dar bineînțeles că nu eram. Washingtonul nu ar fi admis asta chiar dacă Powell ar fi făcut-o.

Gara era situată pe un deal înverzit deasupra micului drum mărginit de copaci, unde era parcat un automobil cu patru uși. Părea gol, dar, ghemuți pe bancheta din față, Powell și un tânăr agent de teren pe nume Andy Johnson mă supravegheau cu ajutorul unei legături radio în dublu sens. Johnson era un puști tuns foarte scurt, abia ieșit de la West Texas, care purta niște ochelari mari Buddy Holly. Foarte milităros. Vorbeam cu el printr-un microfon din buzunarul de la cămașă, iar el comunica prin casca fără fir pe care o aveam în ureche.

Omul nostru întârziase treizeci de minute când am observat un tip de pe platforma opusă care părea interesat de persoana mea. Nu era el subiectul, dar mă gândeam că ar putea fi o iscoadă.

– E un tip dincolo de șine într-un palton albastru, am șoptit spre buzunar. Cred că e îndrăgostit, că-mi tot face ochi dulci.

– Ți-a e „Ursoaica mamă“, îmi răspunse Johnson în ureche.

Numele de cod sunt unul dintre cele mai ridicole aspecte ale muncii de spionaj. În seara aceea Powell era „Tata urs“, Johnson era „Pui de urs“, iar eu eram „Blondina“. Ursoaica mamă s-a dovedit a fi un țacănit pe nume Roy Chase, un tip de care mai auzisem, dar pe care fusesem suficient de norocos să-l evit până atunci. Își petrecuse o groază de timp în Manila, care era principalul teatru de operațiuni din Asia de Sud-Est. De fapt, eram oarecum surprins să-l găesc pe Chase la Berlin. Aici era un cu totul alt joc, și cerea mult mai mult tact decât avea el reputația că ar avea. Nu-mi spusese că urma să fileze, căci tipul era atât de stângaci încât l-ar fi observat chiar și Ray Charles.

– Ei bine, spune-i Ursoaicei mamă să facă o plimbare, am spus eu un pic prea tare. Ar putea la fel de bine să poarte o blestemată de pancardă.

După o pauză l-am auzit din nou pe Johnson vorbind prin radio, către Chase de data aceasta.

– Hmm, Ursoaica mamă, aici Pui de urs. Tata urs vrea să-i lași Blondinei un pic de spațiu... Dar stai aproape de acțiune.

Chase mi-a aruncat o privire mânioasă din partea cealaltă a șinelor, și o apucă în plimbare către celălalt capăt al platformei unde se prefăcu că citește un mers al trenurilor.

20:37. Felinarele începeau să se aprindă, iar lumina zilei se transformase deja în întunericul nopții. Nu mai avea să aibă loc nici o întâlnire. Fie tipul era un civil și se speria, sau, mai probabil, era un profesionist care-l zărise pe Chase și se hotărâse să nu mai apară. Oricare ar fi fost situația, eu bătusese atâtă drum de pomană. Spre surprinderea mea, eram dezamăgit. Eram din nou în mijlocul acțiunii, și chiar și în situația asta, aveam din nou adrenalină în vene, iar curiozitatea îmi era ațâțată.

Începu să plouă mărunț.

– Am fost lăsați cu ochii în soare, băieți, am spus eu spre buzunar. Oricum, e cam umezeală aici și Blondina are nevoie de o porție de griș cald.

O pauză lungă, eu udându-mă din ce în ce mai tare în timp ce mesajul era transmis mai departe.

– Tata urs nu e de acord să încheiem încă, am auzit într-un final. Mai stăm până la ora 21.

Powell știa foarte bine că tipul nu avea să mai apară. Voia doar să evite eventualele suspiciuni ale Washingtonului, dar, între timp, eu eram tâmpitul care se uda ciuciuete.

– Bine, am spus păstrându-mi calmul, dar eu înaintez o plângere oficială la sindicatul meu.

– O să avem grijă să consemnăm asta în raport, mă asigură Pui de urs. Și, ahh... Tata urs îți cere să termini cu vorbăria.

– Nici o problemă. Acum îmi venea să-i ard una lui Tata urs cât să-i zbor capul arogant de pe umeri.

Ploaia începuse să se întetească. Eram pe punctul de a-i spune vreo două lui Powell, când am zărit cu colțul ochiului o siluetă în baston, apropiindu-se. Mi-am îngropat fața în ziar și am șoptit „Fiți atenți“ spre microfonul din buzunar.

– Da, vedem, am recepționat de la Johnson.

Inima începu să-mi bată puțin mai repede.

Silueta se opri, la aproximativ cinci metri de banca pe care stăteam. I-am aruncat o privire pe furiș și am văzut că era o femeie care ținea o umbrelă închisă. Treizeci și cinci, poate patruzeci de ani, cu părul negru alunecându-i dintr-o eșarfă crem cu trandafiri roșii, decolorați, pe margini. Părea obosită, epuizată. Am observat un fir dus la ciorapii ei, pe gamba dreaptă, pe care-l reparase cu un strop de oă. Și-a dat seama că o privesc și mă studie și ea peste umăr în timp ce își deschidea umbrela.

Nu exista nici un motiv pentru care omul nostru misterios să nu fie o femeie misterioasă. Desigur, o umbrelă nu era tocmai un baston, dar asta ar fi putut să fie o scăpare în traducere. (Nu era atât de neobișnuit. Am citit o dată o descriere a unui